

Zaostri na školu!

Názov tímu: Primaškolák

Škola: Súkromná základná škola, Námestie slobody 100, 083 03 Sabinov

Meno pedagóga: Mgr. Anna Štofániková

Zloženie tímu: Bujňák Michal, Burgr Filip, Feščák Adam, Feščáková Františka, Marcinko Karol, Morshidi Adia Sarah, Spišák Marko, Šmondrková Nikoleta, Šulik Joachim Benedikt, Talarovič Štefan

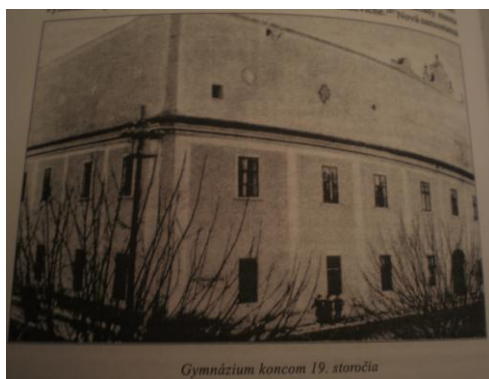

Škola na ktorú zaostri: Budova bývalého piaristického gymnázia v Sabinove, postavená v roku 1784

Budova Súkromnej základnej školy v Sabinove

Gymnázium koncom 19. storočia

Budova piaristického gymnázia postavená r. 1784

Stručná história školy:

História piaristického gymnázia v Sabinove

- Počiatky piaristického gymnázia v Sabinove siahajú do prvej polovice 18. storočia.
- veľký podiel na jeho založení má vojenský generál Štefan Dessowffy, ktorý zložil základný vklad – 10 tisíc florenov a určil ho na výstavbu piaristického kolégia
- 4.10.1740 – príchod provinciála Uhorskej piaristickej provincie so 6 rehoľníkmi do Sabinova
- 7.12.1740, Viedeň - po vzájomnej dohode medzi sabinovským mestským senátom, provinciálom Rehole piaristov a jágerským biskupom cisárovná Mária Terézia vystavuje schvaľujúci dekrét
- prvý školský rok 1740/1741 – školu navštevuje 64 žiakov, v nasledujúcom šk. roku je to už 122 žiakov
- rok 1745 – začiatok výstavby budovy kláštora a gymnázia; základný kameň bol položený dňa 24.8.1745 v predvečer sviatku s. Jozefa Kalazanského; výstavba trvala takmer 40 rokov; stavba bola ukončená v roku 1784
- piaristi na sabinovskom gymnázii vyučovali nepretržite až do roku 1848

- po revolúcii a vydaní nového školského zákona v Rakúsko-Uhorsku – tzv. Ertwurf - sa zredukoval počet piaristických gymnázií; 11 gymnázií bolo zatvorených; medzi ne patrilo aj gymnázium v Sabinove a tak sa v roku 1850 na sabinovskom gymnázium prestalo vyučovať.
- v roku 1851 sa znovu vyučovalo, ale hneď nato bolo gymnázium zatvorené až do roku 1861; po zrušení piaristického gymnázia v Sabinove piaristi zostali i naďalej pôsobiť v tomto meste a starali sa o náboženskú výchovu detí na základnej škole
- v roku 1862 predstavenstvo mesta začína nové jednanie s provinciálom piaristov P. Jozefom Pulgasterom a s ministertvom; ani provinciál rehole ani ministerstvo nemali námietky, avšak pomôcky potrebné na vyučovanie malo zaobstarat' mesto Sabinov; pri zápise študentov do školy sa preto vyberali poplatky, ktoré prijímalo mesto
- po vzájomnej dohode mesta, Rehole piaristov a ministerstva sa v školskom roku 1862/63 znovu začína vyučovať na sabinovskom gymnázium; v tomto školskom roku malo gymnázium 16 študentov v 1. ročníku
- v roku 1869 nariadil Košický školský dištrikt zaviesť v gymnázium vyučovanie kreslenia a telocviku a zriadenie odbornej chemickej a prírodovednej učebne; túto úlohu prevzal magistrát a platil profesorov telocviku i kreslenia
- mesto finančne prispievalo na činnosť gymnázia, ktoré sa tak stále viac stávalo mestskou školou; mestská rada rozhodovala aj o prideliťovani štípendií a v roku 1889 v zmysle nového školského zákona bolo vymenené vybavenie tried na náklady mesta a magistrát pristúpil i k zriadeniu telocvične
- nová samostatná telocvična bola postavená až v roku 1900; štúdium na gymnázium už nebolo bezplatné, žiaci platili školné
- od školského roku 1912/13 bolo sabinovské piaristické gymnázium 8 triedne
- v roku 1917 minister náboženstva a vzdelávania zrušil triedy na vyššom stupni gymnázia a tak sa aj sabinovské gymnázium stalo malým gymnázium so 4 triedami
- v školskom roku 1918/19 bolo gymnázium dlhšie zatvorené, pretože v okolí Sabinova bola rozšírená španielska chrípka
- po vzniku Československej republiky vyšlo nariadenie, že na stredných školách v ČSR s vyučovacím jazykom maďarským treba zaviesť aj materinský jazyk ako riadny učebný predmet a vyučovanie náboženstva bude v materinskom jazyku študentov; 21 študentov sabinovského gymnázia uviedlo, že ich materinským jazykom je Slovenčina, ale iba 1 študent sa prihlásil na štúdium slovenského jazyka; počet študentov v tom čase bol 92
- v januári 1919 české vojská obsadili Sabinov; po dlhších vianočných a uhoľných prázdninách sa vyučovanie začalo 3. februára
- 6.3.1919 prišiel do gymnázia v Sabinove referent ministerstva vzdelávania Anton Štefanek a inšpektor Galló a vyhlásili, že keď učiteľský zbor nechce alebo nevie učiť po slovensky, tak 17. marca nebudú prednášky a slovenskí učitelia prevezmú vyučovanie; ako druhú možnosť ponúkli alternatívu, že okrem maďarského jazyka a dejepisu po maďarsky budú ostatné predmety vyučovať do Veľkej noci; vtedy vydajú vysvedčenia z maďarského jazyka a dejepisu; známky môžu dostať iba tí, ktorí prejdú nasledujúci školský rok na maďarské gymnázium; riaditeľ so súhlasom učiteľského zboru akceptoval druhý návrh; školský rok 1918/19 sa ukončil 13. 4.1919
- 25. augusta 1919 Ministerstvo školstva ČSR zrušilo gymnázium v Sabinove; týmto nariadením teda zaniklo piaristické gymnázium v Sabinove, ktoré tu pôsobilo od roku 1739
- 1.7.1919 prišli do Sabinova českí vojaci; obsadili prázdne priestory piaristického gymnázia a zostali tam až do februára 1920; po ich odchode mestská rada požiadala predstaveného domu piaristov o prenájom priestorov na zriadenie slovenskej ľudovej školy – meštianky; škola si vzala do prenájmu 6 tried
- 6. septembra 1920 mešťanosta Sabinova pán Martinček vyzval rektora piaristického kláštora, P. Pavla Czimmermana, aby urýchlene vyprázdnil priestory pre účely miestnej štátnej školy: „Úradne vyzývam Vás, ako správcu bývalého piaristického gymnásiuma aby ste ihneď prázdne učebné triedy pre miestnu školu meštianku prepustil; prenájomnú zmluvu s porozumením 'školdozorského úradu' uzavrel, v odpornom páde na základe ministerského nariadenia nútení sme triedy rekvirovať.“
- 23. augusta 1922 dali piaristi mestu Sabinov budovu kláštora, v ktorej bolo aj gymnázium,

do prenájmu za 3 000 Kčs ročne; dohoda trvala do 13. decembra 1933; dovtedy bolo mesto povinné na vlastné náklady udržiavať budovu v dobrom stave a platiť daň a poistné na vlastné náklady; mesto prevzalo opateru aj nad obrazmi a knižnicou domu

- Pavol Czimmermann, predstavený piaristov v Sabinove, slúžil poslednú sv. omšu v Sabinove dňa 20. augusta 1922; 26. augusta 1922 odišiel
- meštianska škola využívala miestnosti na prízemí, čo však z hľadiska počtu žiakov i priestorových kapacít škole nepostačovalo; zastupiteľský zbor Sabinova sa už 19. decembra 1931 na svojom zasadnutí dohodol pod č. 994/148-1931 na nutnosti postaviť pre túto školu novú budovu; pre nedostatok financií sa plán nerealizoval
- v roku 1933 mesto požiadalo o štátnu pôžičku pre výstavbu školy; k 4. augustu 1938 meštianska škola mala rozdelené svoje učebne v 3 budovách: budova bývalého piaristického kláštora, Urbičovom dome a v budove tzv. Zelený strom.

Školská rada Obvodnej meštianskej školy 19. októbra 1939 požiadala o prenájom ďalších dvoch miestností v budove bývalého kláštora piaristov, keďže trpela nedostatkom priestorov; vládny komisár mesta Sabinova Imrich Matúš požiadavke vyhovel a od 1. januára 1940 prideliť požadované miestnosti k užívaniu pre meštiansku školu

- vo februári 1945 získal P. Mikula poverenie MNV na založenie mestského múzea; predpokladalo sa, že múzeum bude umiestnené v budove kláštora a prevezme do opatery aj piaristickú knižnicu; do roku 1948 sa P. Mikulovi podarilo zhromaždiť značný počet exponátov
- v roku 1953 bolo zriadené Okresné múzeum, v dôsledku nedokončenej rekonštrukcie piaristického kláštora sa jeho otvorenie oddialilo až do roku 1959, kedy bolo sprístupnené verejnosti; po zmene územného členenia ČSR v roku 1960 sa premenovalo na Mestské múzeum
- v roku 1997 po dlhých súdoch sa kláštor vrátil Reholi piaristov na Slovensku

V terajšej budove piaristického gymnázia sídli: reštaurácia, Kultúrne centrum na Korze a Súkromná Základná škola.

Súkromná základná škola otvorila svoje dvere v septembri 2009. V školskom roku 2011/2012 má škola 111 žiakov. V priestoroch školy je zrekonštruovaný interiér pre žiakov Súkromnej základnej školy v Sabinove. Od začiatku svojej existencie škola snaží vytvoriť pre deti priestor, kde sa budú nielen učiť vedomostiam, ale aj vytvárať spoločnosť dobrých ľudí spolu s učiteľmi a svojimi rodinami.

Zdoroje:

- Hiória školy - Čerpané z diela Mariána Čižmára; Kalazanského zbožné školy v Sabinove
- Súčasná fotografie - BURGROVÁ Eva – Rodinný archív
- Historické fotografie - PaedDr. MIKO Jozef - Rodinný archív